

Povzetek projekta Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, 2. odpiranje, za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada

1. Polni naslov projekta: Harmonizacija metodologije za analizo načinov izvršitve odločb Ustavnega sodišča

- V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P-16 se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovo (neustrezno področje izbrišite):

04 - Poslovne in upravne vede, pravo

2. V sodelovanju z: (navede se univerza oz. samostojni visokošolski zavod, ki je prijavil projekt in članica, ki je nosilka projekta ter partner/ja – podjetje/ji oz. organizacija, ki je/sta bilo/i vključeno/i v projekt)

- Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta
- Odvetniška pisarna Miro Senica in odvetniki d.o.o.
- Evropski center za reševanje sporov

3. Besedilo:

- Opredelite problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta

Odločbe Ustavnega sodišča so zaradi svojega pomena in družbenih tém, ki jih obravnavajo, vsakič predmet poglobljenih analiz in debat tako v strokovni kot laični javnosti. Odločbe z načinom izvršitve pa navadno še posebej razdelijo javnost, saj odpirajo temeljna vprašanja o delovanju ustavne demokracije in položaja Ustavnega sodišča v sistemu delitve oblasti. Pooblastilo za določitev načina izvršitve izhaja iz 40. člena Zakona o Ustavnem sodišču, vendar njegov obseg ali pogoji za uporabo niso definirani. Ti izhajajo iz prakse Ustavnega sodišča v okviru katere pa do sedaj še ni bila izvedena poglobljena sistematična analiza, ki bi omogočila postavitev teoretičnega ogrodja za obravnavanje tega instituta in tako omogočila jasnejšo, argumentirano in osredotočeno razpravo v strokovni javnosti, ter prispevala k razvoju ustavne demokracije v Sloveniji.

- Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta

Sodelujoči na projektu smo se osredotočili na obsežen pregled prakse Ustavnega sodišča z namenom izločitve vseh tistih odločb, kjer je Ustavno sodišče določilo poseben način izvršitve. Ker sistematične analize tega instituta še ni bilo, si ob začetku projekta nismo znali najbolje predstavljati, koliko odločb je dejansko relevantnih za našo analizo. Zato je bilo že zbiranje podatkov kompleksno in je zahtevalo precejšnjo natančnost, saj ni bilo možnosti preverbe pravilnosti našega vzorca ob podoben obstoječ vzorec. Kot metodo dela smo uporabili vsebinsko analizo, kar pomeni, da je bilo treba vzpostaviti kodirno shemo za kasnejšo izdelavo deskriptivne in inferenčne statistike. S pridobivanjem podatkov in klasifikacijo odločb na podlagi te kodirne sheme pa je bilo treba prebrati več kot 500 odločb US, skrbno izločiti posamezne relevantne podatke in odstraniti

nerelevantne odločbe iz naše analize.

Po opravljeni analizi smo naš trud usmerili v vzpostavitev posebnega metodološkega okvira za razmejevanje med načini izvršitve, ki se pojavljajo v odločbah Ustavnega sodišča. Na podlagi podrobnega prebiranja in razčlenjevanja relevantnih odločb, smo uspeli vzpostaviti ogrodje za klasifikacijo posameznih načinov izvršitve. Gre za abstraktne kategorije, ki zajemajo empirično podobne ali enake načine izvršitve in služijo kot prispevek k razumevanju instituta, hkrati pa lajšajo delo odvetnikov, ki imajo sedaj na volj referenčni okvir za segmentacijo možnosti rešitev zadeve, ki jih je US do sedaj določilo kot način izvršitve. Po izvedeni vsebinski analizi in vzpostavljenemu metodološkemu okviru smo nato sodelujoči izvedli analizo pogostosti posameznih načinov izvršitve, kot smo jih v projektu definirali in opredelili njihove temeljne lastnosti na podlagi konkretnih odločb Ustavnega sodišča. Temu je sledila obsežna deskriptivna analiza faktorjev, ki potencialno vplivajo na način izvršitve, kakor tudi inferenčna analiza korelacij med posameznimi faktorji. V zaključku smo izvedli vsebinsko vrednotenje pridobljenih rezultatov statističnih analiz, kar je pomenilo primerjavo pričakovanih rezultatov s pridobljenimi in razmislek o pomenu skladnosti ali neskladnosti pričakovanj z resničnimi ugotovitvami.

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

Končni rezultat projekta predstavlja elaborat, ki služi kot večplasten prispevek k razumevanju instituta načina izvršitve in praktični pripomoček pri pisanju vlog naslovljenih na US, predvsem v postopkih ustavnih pritožb. Prvič, rezultat našega projekta je zbirka vseh ali skoraj vseh odločb US, ki imajo določen način izvršitve in na ta način omogoča sodelujoči odvetniški pisarni lažje iskanje pri oblikovanju bodočih vlog na US. Drugič, v elaboratu je predstavljen predlog abstraktne kategorizacije načinov izvršitve, ki služi kot referenčni okvir pri razumevanju tega instituta, ki odvetniku hitro prikaže, katere možnost ima na voljo, če se odloči US predlagati, naj določi način izvršitve svoje odločbe oziroma odvetniku glede na analognost dejanskega stanja pomaga predvidevati, kako bi US lahko v konkretni zadevi odločilo. Posledica tega pa je, da lahko odvetnik stranki bolj natančno predstavi njene možnosti za uspeh v postopku in možnosti rešitve sporne zadeve. Tretjič, izvedene statistične analize kažejo pogostosti odločb z načinom izvršitve, pogostosti posameznih dejavnikov v odločbah z načinom izvršitve in korelacije med posameznimi dejavniki. Na podlagi teh podatkov lahko odvetnik stranki predstavi z dejstvi podprto pravno naziranje problema in ji tako bolj utemeljeno lahko obrazloži njene možnosti za uspeh, obenem pa se lahko na tovrstne podatke opre tudi pri pisanju vloge in s tem pred US nastopa s še večjo močjo argumenta.

Na ravni družbene koristi pa bo elaborat prispeval k boljšemu razumevanju in uresničevanju načela delitve oblasti pri uporabi tega instituta, kakor tudi služil za nadaljnje teoretično raziskovanje. Tako bi bila nadgradnja tega projekta lahko v pomoč zakonodajalcu ter celo samemu US, ki mora ob odločanju v duhu enakega varstva pravic poskrbeti tudi za čim bolj harmonizirano določitev načina izvrševanja svojih odločb. Nedvomno pa bo elaborat lahko koristil študentom pravnih in političnih ved, ki se v procesu izobraževanja srečujejo z posameznimi, običajno bolj medijsko znanimi odločbami US z določenim načinom izvršitve, a do sedaj niso imeli pred seboj celotne slike, kaj način izvršitve sploh pomeni, kakšen je lahko njegov domet in pojavne oblike. Čeprav je diskrecija pri uporabi tega instituta nujna, da se zagotovi varstvo ustavnih pravic, bi v posameznem primeru sistematičen in transparenten pristop k njegovi uporabi v

prihodnosti lahko še utrdil javno mnenje in zaupanje v Ustavno sodišče kot ključnega garanta človekovih pravic v Republiki Sloveniji.